

RTU studiju kurss "Gerontoloģija"**0L000 Liepājas akadēmija****Vispārējā informācija**

Kods	LA0315
Nosaukums	Gerontoloģija
Studiju kursa statuss programmā	Obligātais/Ierobežotās izvēles
Atbildīgais mācītspēks	Svetlana Lanka - Lektors
Apjoms daļās un kredītpunktos	1 daļa, 3.0 kredītpunkti
Studiju kursa īstenošanas valodas	LV
Anotācija	Kurss orientēts studentu izpratnes un kompetences pilnveidei par cilvēka pēc 60-65 gadiem gerontopsiholoģiskām īpatnībām un sociālā darbinieka atbalstošo darbību vecā cilvēka socializācijā, viņa resursu attīstībā un saglabāšanā.
Mērķis un uzdevumi, izteikti kompetencēs un prasmēs	Studiju kursa mērķis: Veicināt izpratni un zināšanas par gerontoloģijas kā zinātnes nozares par cilvēka novecošanas procesu un ar to saistītu ietekmi uz seniora funkcionēšanas problēmām un faktoriem, kas ietekmē dzīves kvalitāti un seniora labizjūtu, profesionālai senioru vajadzību izvērtēšanai un prioritizēšanai sociālo pakalpojumu, sociālās palīdzības un citu resursu piesaistei. Studiju kursa uzdevumi: 1) cilvēku pēc 60- 65 gadiem bioloģisko, psiholoģisko un sociālo novecošanos, dzīves stila īpatnībām un iespējām adaptēties sociālā vidē un pašrealizēties; 2) gerontoloģiskā sociālā darba daudzveidību sociālo pakalpojumu nodrošināšanā, respektējot klienta psiholoģiskās un sociālās vajadzības.
Patstāvīgais darbs, tā organizācija un uzdevumi	Patstāvīgā darba veids: Literatūras analīze par novecošanās jautājumiem un gerontoloģiju Uzdevums: Analizēt vienu no gerontoloģijas teorijām un tās pielietojumu praksē. Patstāvīgā darba veids: Gadījuma (case study) analīze Uzdevums: Izstrādāt gadījuma aprakstu par sociālā darba atbalstu senioram ar konkrētām vajadzībām. Patstāvīgā darba veids: Intervijas ar senioriem un īsa analīze Uzdevums: Veikt nelielu pētījumu par senioru vajadzībām un analizēt iegūtos datus. Patstāvīgā darba veids: Sociālo pakalpojumu analīze konkrētā pašvaldībā Uzdevums: Patstāvīgā darba veids Sagatavot aprakstu un prezentāciju par sociālo pakalpojumu pieejamību senioriem izvēlētajā teritorijā.
Literatūra	Obligātā/Obligatory: 1. Slokenberga, A., Zepa, D. (2013), Vecums. Izaicinājums. Liktenis. Dāvana. Rīgas Austrumu klīniskās universitātes slimnīcas Atbalsta fonds. Pieejams https://www.afonds.lv/editor/uploads/files/gramata_vecums_liktenis_izaicinajums_davana.pdf 2. Liepiņa, S. (1998). Gerontoloģijas psiholoģiskie aspekti. Rīga, Raka 3. Lieģeniece, D. (2007). Daži gerontopsiholoģijas aspekti un sociālā darbinieka iespējamā palīdzība vecajam cilvēkam. Rokasgrāmata sociālā darba speciālistiem. Liepāja, LiePa, 272.-285.lpp. 4. Krēgere, S. (2001). Normāls novecošanas process. Psihogeriatrija. Rīga Papildu/Additional: 1. The World Health Organization (2020). The World Health Organization approach to healthy ageing. Pieejams https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pmc/articles/PMC7250103/ Age Platform Europe. The voice of older persons at EU level. Pieejams https://www.age-platform.eu/ Citi informācijas avoti/Other sources of information: 1. LR Saeima (2002). Sociālo pakalpojumu un sociālās palīdzības likums. Pieejams https://likumi.lv/ta/id/68488-socialo-pakalpojumu-un-socialas-palidzibas-likums 2. MK (2017). Prasības sociālo pakalpojumu sniedzējiem. Pieejams https://likumi.lv/ta/id/291788-prasibas-socialo-pakalpojumu-sniedzjiem 3. Mk (2019). Noteikumi par sociālo pakalpojumu saņemšanu. Pieejams https://likumi.lv/ta/id/305995-noteikumi-par-socialo-pakalpojumu-sanemsanu-u.c.-petijumi-un-publikacijas-zinatniskajās-datu-bāzēs
Nepieciešamās priekšzināšanas	Pamatzināšanas sociālā darba teorijās un praksē: Izpratne par sociālā darba jēdzieniem, vērtībām, mērķiem un profesionālajiem principiem. Socioloģijas un psiholoģijas pamatzināšanas: Zināšanas par cilvēka attīstības posmiem, sociālajiem procesiem un uzvedības ietekmējošiem faktoriem. Ievads cilvēktiesībās un ētikā: Priekšzināšanas par cilvēktiesību aizsardzību, diskriminācijas jautājumiem un ētiskās rīcības principiem sociālajā darbā.

Studiju kursa saturs

Saturs	Pilna un nepilna laika klātienes studijas		Nepilna laika neklātienes studijas	
	Kontakt stundas	Patstāv. darbs	Kontakt stundas	Patstāv. darbs
Gerontoloģija (geriatrija, gerohigiēna, gerontopsiholoģija). Nozares aktualitātes. Novecošanās veidi, vecuma iedalījums, nozīmīgākās pārmaiņas cilvēkam novecojot. Dažādas gerontogēnēzes perioda klasifikācijas. Ilgdzīvotāji.	4	8	2	10
Ar novecošanos saistīto teoriju raksturojums. Teorijas – Lomu teorija; Aktivitātes teorija; Neiesaistīšanās teorija; Nepārtrauktības teorija; Vecuma stabilizācijas teorija, Biheiviorālā, Ģimenes teorija.	6	8	2	10
Novecošanas pieredzi ietekmējošie faktori. Veselīgas novecošanas galvenie principi. Aktīvas novecošanas koncepciju iekļaujošie politikas dokumenti.	4	8	2	10
Sociālā atbalsta sistēma senioriem.	2	8	2	8
Saskarsmes īpatnības un ētikas pamatprincipi senioru aprūpē.	4	4	2	8
	2	2	2	4
Sociālā darbinieka darbam ar senioriem specializācijas raksturojums				
Sociālā darba ar senioriem interence	6	4	2	8
Intervences stratēģijas darbā ar dažādām senioru grupām pēc to problemātikas. Seniori ar vieglu ievainojamību . Seniori ar kompulsīvās uzkrāšanas traucējumiem. Seniori ar demenci .	4	10	2	10
Kopā:	32	52	16	68

Sasniedzamie studiju rezultāti un to vērtēšana

Sasniedzamie studiju rezultāti	Rezultātu vērtēšanas metodes
Prot: Raksturot novecošanās procesus (bioloģiskos, psiholoģiskos, sociālos) un to ietekmi uz cilvēka dzīves kvalitāti. Analizēt gerontoloģijas teorijas un to pielietojumu sociālajā darbā ar senioriem. Identificēt un izvērtēt senioru vajadzības un resursus dažādos dzīves kontekstos. Izstrādāt un pielietot individuālus sociālā darba plānus darbā ar gados veciem cilvēkiem. Sadarboties ar citām nozarēm (veselības aprūpe, sociālie dienesti u.c.) senioru atbalsta nodrošināšanā. Pielietot ētiskus principus, strādājot ar senioriem, ievērojot cilvēktiesības un cienpilnu attieksmi. Atpazīt un analizēt ageisma izpausmes un veidot stratēģijas tā mazināšanai. Veikt vienkāršu pētījumu par ar novecošanos saistītiem sociāliem jautājumiem, izmantojot pamatotas metodes. Prezentēt iegūtos rezultātus, argumentēti formulējot sociālā darba priekšlikumus senioru labklājības uzlabošanai.	Vērtēšanas metodes: Patstāvīgais darbs / Literatūras analīze – novērtē teorētisko zināšanu apguvi, kritiskās domāšanas spējas un spēju pielietot teoriju praksē. Prezentācija (intervijas rezultātu) – novērtē sadarbības prasmes, informācijas atlases un strukturēšanas spējas, kā arī komunikāciju. Gadījuma analīze (case study) – novērtē problēmsituācijas izpratni, spēju izstrādāt atbilstošus risinājumus, sasaistot teoriju ar praksi. Prezentācija par konkrētā pašvaldībā pieejamo sociālo atbalstu senioriem – pārbauda zināšanu apguves līmeni, faktu un terminu izpratni. Refleksijas darbs / Prakses pieredzes analīze – novērtē spēju analizēt personīgo un profesionālo pieredzi darbā ar senioriem.

Studiju rezultātu vērtēšanas kritēriji

Kritērijs	% no kopējā vērtējuma
Lekciju, praktisko darbu un semināru apmeklējums	80
Dalība diskusijās	10
Patstāvīgo darbu izpilde un prezentācija	90
Kopā:	180

Studiju kursa plānojums

Daļa	KP	Stundas			Pārbaudījumi		
		Lekcijas	Prakt d.	Laborat	Ieskaite	Eksām.	Darbs
1.	3.0	16.0	16.0	0.0		*	